

LA CARTA DE SANTIAGO

1 ¹Che co jae Santiago. Che co jae Tumpa jare yandeYa Jesucristo jembiocui. Aicutía aĩ cua tupapire doce ati Israel pegua uñemiai ñugüinoi vae reta pe. Tumpa ndiveño peĩ.

Aracuaa Tumpa umee vae

²Cherivi reta, amo pe yavai ete peve pico cavi vaerã Tumpa coti. Ërei jucuarãi yave, piyerovia eteño. ³Echa'ã picuaa co quirãi mbaembae pemiavai vae uicuaa peve ipirãta co pepurugüirovia. Jare cua picuaa yave, pepiaguasu ucuacuaa. ⁴Ërei pemaño pepiaguasu re ucuacuaa cavi vaerã, pepiaguasu ete vaerã. Jucuarãi yave, ndarau mbae uata peve. Piyeyocui cavita Tumpa pe. ⁵Ime yave quía aracuaa uata chupe vae, tuyerure Tumpa pe jese. Echa'ã Tumpa uipota ete umee aracuaa penti penti pe. Ndarau uñeengata quía pe mbaeti aracuaa güinoi ramo. Umeeta co aracuaa chupe. ⁶Ërei tuyerure Tumpa pe jese mburugüirovia reve. Agüiye tuyerure chupe jese mburugüirovia mbae reve. Echa'ã uyerure chupe jese mburugüirovia mbae reve vae iaparoa i guasu pe oĩ vae rami co. Echa'ã ivitu uyepeyu yave, coti coti güiraa. ⁷Jocua uyerure yandeYa Tumpa pe aracuaa re mburugüirovia mbae reve vae agüiye ipia pe tuyemingueta Tumpa umeeta co mbae chupe. ⁸Echa'ã yepe tẽi uyerure Tumpa pe mbae re, ãrei güirovia'ã Tumpa umeeta co chupe. Jocua nunga uicuaa'ã etei mbae uyapo vaerã. ⁹Penti upurugüirovia vae iparavete vae tuyerovia jeta Tumpa umee chupe vae re. ¹⁰Ërei upurugüirovia vae icocatu vae tuyerovia Tumpa umimichi ramo. Echa'ã yepe tẽi icocatu, ãrei umanota co penti mbaepoti umano rami. ¹¹Guarasi jasi yave jare ivitu jacu ou yave, ñana ipiru jare mbaepoti reta umano. Ipõra'ã ma. Jae ramiño vi icocatu vae aramoiño umanota.

Ipiaguasu vae uicuaata ipurugüirovia ipirãta co

¹²Tuyerovia ipiaguasu vae jocua mbaembae umbiavai vae ou chupe yave. Echa'ã uicuaata ipurugüirovia ipirãta co jare uñemeeta chupe tecove opa mbae vae. Echa'ã yandeYa jei umee vaerã tecove opa mbae vae opaete

uau vae reta pe. ¹³Ime yave quía yavai ete chupe ico cavi vaerã Tumpa coti vae, jare jocua jeco pegua uipota yave uyapo mbaeyoa, agüiye tei: “Tumpa uipota ayapo vaerã mbaeyoa.” Echa'ã Tumpa uipota'ã etei uyapo mbaeyoa. Jae ramiño vi uipota'ã etei quía uyapo vaerã mbaeyoa. ¹⁴Ërei penti penti ipiyemingqueta icavi mbae vae rupi uipota uyapo mbaeyoa. Echa'ã jocua mbaeyoa icavi echa chupe uyapo vaerã. ¹⁵Ipiyemingqueta icavi mbae vae reta uyapoca mbaeyoa reta. Jare taicue rupi mbaeyoa upuruyuca.

¹⁶Agüiye petavi, cherivi reta aau vae. ¹⁷Tumpa umee mbaembae yandeve ipiacavi ramo, jare opaete umee yandeve vae icavi ete co. Jae uyapo tembipe jare uyepepica'ã etei. Jecuaño ipiacavi yandeve. ¹⁸Tumpa uipota ramo, yandeapo tai retarã ñee añete vae rupi, ñaneño tee vaerã iyupeguarã, mbae yagüiye vae reta tenondegua vae Tumpa pe uñeño tee rami.

Piyapo ñee piyapisaca jese vae

¹⁹Jáeramo, cherivi reta aau vae, penti penti tuiporta ete tuyapisaca, agüiye tiñee rai, agüiye tipochi rai. ²⁰Echa'ã pochí vae ndarau uyapo jupi vae Tumpa uipota tēi uyapo vaerã vae. ²¹Jáeramo peeya opaete pichii vae jare opaete icavi mbae vae. Jare perovia piñemimichi reve ñee pepia pe uñeño vae. Echa'ã jucuarã yave, piyembiasacata co.

²²Ërei piyapo ñee piyapisaca jese vae. Agüiye piyapisacaiño jese. Echa'ã piyapisacaiño yave ñee re, piyembitaviño co pei. ²³Ime yave quía ñee uyapisaca jese vae uyapo'ã vae - uyapisacaiño jese - jae co espejo pe umae iyee vae rami. ²⁴Yepe tēi umae ma iyee, ãrei joco güi oo rupive ñacañi uyeecha vae güi. ²⁵Ërei ime yave quía jecuaño mboroyocui icavi ete vae oporoyora vae re uyapisaca cavi vae, ñacañi'ã yave uyapo vaerã mboroyocui jei vae uyapisaca jese yave, Tumpa umivendiseta uyapo ramo.

²⁶Ime yave quía mbaembae uyapo vae rupi Tumpa pe uyeyocui echa vae, tuñemoa cavi mbae jei vae re. Echa'ã uñemoa cavi'ã yave mbae jei vae re, uyembitavi co oĩ, jare mbaembae uyapo vae umbiyerovia'ã etei Tumpa. ²⁷Añetete yaipota yave yayapo mbaembae yayeyocui vaerã yandeRu Tumpa pe, yaa yapou tirēi reta jare cuña ime umano vae reta uiporara ñugüinoi vae ipi, jare agüiye yayapo icavi mbae vae upurugüirovia mbae vae reta uyapo vae.

Icocatú vae reta jare iparavete vae reta

2 ¹Cherivi reta, pe reta perovia yandeYa Jesucristo re. Jae uyembiadoraca ma. Jáeramo agüiye piparavo pipiu vaerã icocatú vae reta jare perĩro vaerã iparavete vae reta. ²Aramoi uiqueta piyembatia pe cuimbae icocatú vae jare cuimbae iparavete vae. Cuimbae icocatú vae jemimonde ipõra ete jare güinoi ipoãcaregua oro pegua vae. Ërei cuimbae iparavete vae jemimonde indechi ete. ³Pemae cavi yave jemimonde ipõra ete vae re jare pere yave chupe: “Eguapi cua pe. Cua tenda icavi co”; jare pere yave iparavete vae pe: “Iyemboi joco pe”; ani: “Eguapi ivi pe”, ⁴pipiu

co peĩ jocua icocatu vae jare perĩro co peĩ iparavete vae. Icavi'ã jucuarãi pepuruyapo vaerã. Icavi mbae co pepia pe piyemingueta.

⁵Piyapisaca cheré, cherivĩ reta aau vae. Tumpa uiparavo iparavete vae reta icocatu vaerã ipurugüirovia re jare güinoi vaerã imbaerã iporoyocua pe. Echa'ã jocua Tumpa jei umeeta opaete uau vae reta pe. ⁶Èrei pe reta perĩro iparavete vae reta. Picuaa co quirãi icocatu vae reta uyembiiya pemaembae re jare uñeapo peré. ⁷Tumpa peparavo Jesucristo jee re. Èrei picuaa co quirãi icocatu vae reta jei icavi mbae vae jocua tee icavi vae coti.

⁸Tumpa iñee pe uyecuatía oĩ cuarãi: “Eau nderapicha nde ndiyerau rami.” Cua co jae mboroyocui Tumpa iporoyocua pegua. Piyapo yave cua mboroyocui, piyapo co icavi vae. ⁹Èrei piparavo yave pipiu vaerã icocatu vae reta jare perĩro vaerã iparavete vae reta, piyapo mbaeyoa. Echa'ã mboroyocui uicuaaca peve piyavi co mboroyocui. ¹⁰Ime yave quía opaete mboroyocui jei vae uyapo cavi vae, penti uyavi yave, uyavi ma opaete mboroyocui. ¹¹Mboroyocui pe uyecuatía oĩ cuarãi: “Agüiye iyuvanga menda re.” Èrei jae ramiño vi uyecuatía oĩ cuarãi: “Agüiye epuruyuca.” Aramoi nde ndiyuvanga'ã menda re. Èrei ndepuruyuca yave, ndiyavi ma mboroyocui. ¹²Tumpa perãata mboroyocui oporoyora vae rupi. Jáeramo piyemingueta cavi jare piyapo icavi vae. ¹³Echa'ã ime yave quía uiparareco'ã japicha vae, Tumpa uãata uiparareco mbae reve, yepe tẽi Tumpa upuruparareco uyerovia reve upuruãa yave.

Mburugüirovia jare mboroyocui jei vae

¹⁴Cherivĩ reta, aramoi quía jei güinoi co mburugüirovia, èrei uyapo'ã mboroyocui jei vae. Jucuarãi yave, ipurugüirovia mbae'ã co. Ndarau uyembiasaca ipurugüirovia rupi. ¹⁵Aramoi penti perivĩ ani penti perindi mbaeti güinoi jemimonderã jare jembiurã. ¹⁶Pere yave chupe: “Tumpa reño ecua”, èrei pemee'ã yave chupe mbaembae uata chupe vae, jocua pere vae mbae'ã co. ¹⁷Jae ramiño vi piyapo'ã yave mboroyocui jei vae, jaeño mburugüirovia penoi, jare jocua mbae'ã co.

¹⁸Aramoi quía jeita: “Nde ndere neno co mburugüirovia jare che jae ayapo mboroyocui jei vae.” Nde ndepuere'ã ndicuaaca cheve ndepurugüirovia. Echa'ã ndiyapo'ã mboroyocui jei vae. Èrei che aicuaacata ndeve chepurugüirovia mboroyocui jei vae ayapo vae rupi. ¹⁹Nde nderovia ime co pentiño Tumpa. Icavi co jocua nderovia vaerã. Èrei añã reta vi güirovia jocua. Èrei jae reta urirĩ uquiye ramo. ²⁰Nde co jae iyaracuaa mbae vae. ¿Ndipota pa aicuaaca vaerã ndeve quirãi ndepurugüirovia mbae'ã co, ndiyapo'ã yave mboroyocui jei vae? ²¹Nemandúa yandetenondegua Abraham re. Jae uyembujupica uyapo vae re, umee tai Isaac Tumpa pe uñemearendã pe yave. ²²Ndepuere ndicuaa quirãi Abraham ipurugüirovia uyapoca chupe Tumpa jei chupe uyapo vaerã vae. Abraham uyapo vae uicuaaca icavi ete co ipurugüirovia. ²³Jare uyeyapo Tumpa iñee pe uyecuatía oĩ vae. Echa'ã uyecuatía oĩ cuarãi: “Abraham güirovia Tumpa, jare Tumpa

umbujupi ipurugüirovia jeco pegua. Jare Abraham uyembijee Tumpa iamigo pe.” Jucuarãi uyecuatía oĩ. ²⁴Jáeramo pepuere picuaa quirãi Tumpa umbujupi mboroyocui jei vae uyapo vae. Umbujupi'ã mburugüiroviaño güinoi vae.

²⁵Jae ramiño Rahab aguasa rupi ico vae uyembujupica uyapo vae re, Israel pegua reta Josué omondo vae re umaeño upita vaerã jenta pe yave jare omondo ye ambie tape rupi yave.

²⁶Penti jete tecove mbaeti güinoi vae umano ma co. Jae ramiño vi ndepurugüirovia mbae'ã co, ndiyapo'ã yave mboroyocui jei vae.

Ñanecū

3 ¹Cherivi reta, agüiye pipota opaete piyeyapo vaerã oporombocoe vae retarã. Echa'ã picuaa quirãi oporombocoe vae reta uyavi yave, uyembijeco ete ñru vae reta güi. ²Echa'ã yande opaete yayavi. Ime yave quía uyavi'ã jei vae re vae, jae icavi ete co. Jocua nunga güinoi mbaepuere opaete jete re.

³Mase, ñañoño cavayu reta iyuru pegua iyuru pe, jae reta yugüiraa vaerã yaipota vae coti. Jucuarãi yandepuere yarovarova cavayu reta. ⁴Jae ramiño vi yepe tẽi chalana guasu reta tuicha ete jare yepe tẽi amo pe ivitu tanta vae güiraa i guasu rupi, yepe tẽi chalana guasu itimón michi ete, ãrei pipe chalana guasu uruguata vae ipuere güirovarova chalana guasu jae uipota vae coti. ⁵Jae ramiño vi ñanecū michi co, ãrei pipe yandepuere yayembicate ete.

Penti tata michi ete jendi vae ipuere uapi ñuu guasu. ⁶Jare ñanecū penti tata rami co. Uyapoca jeta ete icavi mbae vae. Yepe tẽi yanderete pegua co, ãrei uyapo icavi mbae vae opaete yanderete pegua pe. Echa'ã tata mbaembae uapi rami, ñanecū uyapoca yandeve icavi mbae vae. Jare cua icavi mbae vae ou cañitei güi etei. ⁷Ivi pegua reta umimaso ma ipotave maemimba reta, jare güira reta, jare mboi reta, jare jevae i rupigua reta. Güinoi reta mbaepuere umimaso vaerã. ⁸Ërei yandepuere'ã etei ñamimaso ñanecū. Yandepuere'ã jese. Jecuaeño uyapoca yandeve jeta ete icavi mbae vae. Imbayachi ete vae rami co. ⁹Ñanecū pe yambiadora yandeRu Tumpa. Jae ramiño vi ñanecū pe yayepipeyu ñru vae reta re, yepe tẽi Tumpa uyapo reta jae etei rami. ¹⁰Ñanecū pe yambiadora Tumpa jare yayepipeyu ñru vae reta re. Cherivi reta, icavi'ã yayapo vaerã cuarã. ¹¹I icavi vae jare i iro vae ipuere'ã etei oẽ penti icua i oẽ vae güiño. ¹²Iva ipuere'ã etei umee saini reta. Jae ramiño vi uva ipuere'ã etei umee iva reta. Jae ramiño vi penti icua i oẽ vae ipuere'ã etei umee i icavi vae jare i iro vae.

Piyerure Tumpa pe aracuaa re

¹³Ime yave quía pepite pe iyaracuaa vae, tuico cavi. Jucuarãi yave, icavi vae uyapo vae uicuaacata quirãi iyaracuaa co uñemimichi reve.

¹⁴Ërei peacatãa yave ñru vae reta re jare pepochi yave chupe reta, agüiye piyembicate. Echa'ã piyembicate yave, peapu co. Piyapo'ã peĩ añete vae rupi. ¹⁵Jucuarãi piyapo yave, piyerure'ã peĩ Tumpa pe umee vaerã peve aracuaa. Pico upurugüirovia mbae vae reta yugüireco rami. Pico pere vae

reño. Pico aña reta yugüireco rami. ¹⁶Echa'ã peacataã yave ñru vae reta re jare pepochi yave chupe reta, piñerãrota uyupii jare piyapota opaete mbae icavi mbae vae. ¹⁷Ërei piyerure yave Tumpa pe umee vaerã peve aracuaa, ndarau piyapo pichĩ vae. Pepiacatuta co. Pepiaguasuta co. Piyapota co Tumpa uipota piyapo vaerã vae. Pipararecota co opaete vae. Pepiacavita co. Pepirãta co pepurugüirovia re. Ndarau pepurumbitavi. ¹⁸Pe reta penoi yave mbiacatu, pico pepiacatu reve. Jucuarãi yave, piyapota jupi vae.

Cua ivi pegua iamigo oyovaicho Tumpa ndive

4 ¹¿Maera pa piñerãro uyupii? Tamimbeu peve. Piñerãro uyupii, ime ñugüinoi icavi mbae vae pepia pe ramo. ²Pipota tẽi mbaembae, ãrei penoi'ã. Pepuruyuca jare jecuae pipota tẽi mbaembae, ãrei pepuere'ã penoi. Piñerãro uyupii. Ërei penoi'ã, piyerure'ã Tumpa pe jese ramo. ³Piyerure tẽi mbaembae re Tumpa pe, ãrei jae umee'ã peve. Piyerure cavi'ã. Echa'ã piyerure mbaembae re piporu vaerã pepia jei vae reño. ⁴Pe reta menda re uyuvanga vae reta rami co. ¿Picuaa'ã pa quirãi cua ivi pegua iamigo oyovaicho Tumpa ndive? Jáeramo pipota yave piyeyapo ivi pegua iamigorã, piyeyapota co Tumpa jovaichorã. ⁵Añete vae co cua Tumpa ñnee pe uyecuatía oĩ vae: “Espíritu Santo yandepia pe ico vae yanderau ete.” Jucuarãi uyecuatía oĩ. ⁶Ërei Espiritu Santo umee yandeve jeta ete ipiacavi. Echa'ã Tumpa ñnee pe uyecuatía oĩ cuarãi: “Tumpa oyovaicho uyembicate vae reta ndive. Ërei umee ipiacavi uñemimichi vae reta pe.” Jucuarãi uyecuatía oĩ.

⁷Jáeramo piyapo Tumpa uipota piyapo vaerã vae. Piñerãro aña guasu ndive, jare jae osita pegüi. ⁸Peya Tumpa re jare Tumpa oyata peré. Pe reta co jae iyoa vae reta. Agüiye ma piyapo pichĩ vae. Piyoe pepia agüiye vaerã penoi pepiyamingueta icavi mbae vae. ⁹Pepiatiti jare piyao. Pepiatiti pepuca vaerãve. Pepiatiti piyerovia vaerãve. ¹⁰Piñemimichi yandeYa jovai, jare jae pemptuichacata.

Agüiye pere icavi mbae vae uyucoti

¹¹Cherivi reta, agüiye pere icavi mbae vae uyucoti. Ime yave quía jei icavi mbae vae tiví coti vae, uãa co oĩ tiví. Jocua nunga jei oĩ icavi mbae vae mboroyocui coti jare uãa co oĩ mboroyocui. Ërei neãa yave mboroyocui, ndiyapo'ã mboroyocui jei vae. Jaeño neãa mboroyocui. ¹²Jaeño Tumpa umee mboroyocui jare ipuere upuruãa. Jae ipuere upurumbiasa jare ipuere upurumbai. Nde ndepuere'ã etei ndepuruãa.

Picuaa'ã mbae ra uyeyapota piareve pe

¹³Piyapisaca michi pegua cua re. Echa'ã pe reta pere cuarãi: “Añave ani curiye yaata jocua tenta guasu pe, jare yaicota joco pe penti año pegua. Yaguata mbaembae jare ñameeta mbaembae ñamingana vaerã corepoti.” Jucuarãi pere. ¹⁴Ërei pe reta picuaa'ã mbae ra uyeyapota piareve pe. Picuaa'ã imeñota ra peĩ piareve pe. Echa'ã perecove ivĩti rami co. Uyecuaa

michi peguaño. Jayave imambae mbaeti ma oĩ. ¹⁵Jáeramo pereta tēi cuarāi: “YandeYa uipota yave, yaicota joco pe jare yayapota jocua jocua.” Jucuarāi pereta tēi. ¹⁶Pere'ã yave jucuarāi, piyembicate co peĩ pe reta etei piyapota vae re. Jare jucuarāi piyembicate yave, piyapo icavi mbae vae.

¹⁷Jáeramo picuaa yave mbae icavi piyapo vaerã vae, piyapo'ã yave, peyoa co.

Icocatu vae icavi mbae vae uyapo vae reta

5 ¹Piyapisaca michi pegua, picocatu vae reta. Piporara eteta co. Jáeramo piyao pesapicai reve. ²Jeta ete penoi vae jepita'ã mbae ave, jare cupii reta urucumeguata peremimonde ipõra ete vae reta. ³Oro jare corepoti penoi vae opata iyuquiri. Jare jocua uicuaacata pe reta piyapo co icavi mbae vae. Jáeramo piporarata co, tata yanderapi yave yaiporara rami. Picocatu co. Ërei ndarau penoi ara reta piyerovia vaerã jeta ete penoi vae re. ⁴Mase, uparaviqui peve vae reta umbaeviro peco reta pe, ërei pembiepi'ã chupe reta. Jae reta iñeengueta peve. Jare yandeYa uyandu ma quirāi iñeengueta peve jocua umbaeviro vae reta. ⁵Cua ivi pe pico rambueve, piyecou tembũ icavi vae pe jare piporu pecorepoti piyapo vaerã jeta icavi mbae vae. Piyeminguirã ma co. Ërei imambae pemanota. ⁶Pe reta pembijeco jocua jupi vae jare piyuca vi. Jare jae ipuere'ã uyerepi pegüi.

Pepiaguasu jare piyerure Tumpa pe

⁷Jáeramo, cherivi reta, pepiaguasu yandeYa ou ye regua. Tamijaanga umaeti vae. Umaeti yave, uãro ima güinoi vaerã mbaeviro. Ipiaguasu ete. Echa'ã oquiñoi yave, temiti ucuacuaa jare yagüiye. ⁸Jae ramiño vi pe reta pepiaguasu. Jecuaeño piñemiatangātu. Echa'ã uyaro ma yandeYa ou ye vaerã.

⁹Agüiye piñeenguru piyupe, cherivi reta. Echa'ã piñeenguru yave piyupe, piyembijecota. Echa'ã upuruãa vae imambae outa uvãe. ¹⁰Cherivi reta, pemandúa Tumpa iñee aracae umimbeu vae reta re. Jae reta imiari ñru vae reta pe yandeYa jee re. Jae reta uicuaaca yandevẽ quirāi yaiporara yave, icavi co ñamiaguanta vaerã yandepiaguasu reve. ¹¹Añete co, yande yae uyerovia ma co jucuarāi umiaguanta vae reta. Picuaa co quirāi Job ipiaguasu ete, jare quirāi yandeYa umivendise ete taicue rupi. Echa'ã yandeYa yanderau jare yandeparareco ete.

¹²Ërei, cherivi reta, agüiye mbae pere ara jee re ani ivi jee re ani mbae jee re ave. Pere “añete co” ani “añete'ã co.” Uasa pere yave, peyoata co jare Tumpa perãata co.

¹³Ime yave quía pepite pe uyemipia'ã oĩ vae, tuyerure Tumpa pe. Ime yave quía pepite pe uyerovia vae, tumbiadora Tumpa canta pe. ¹⁴Ime yave quía pepite pe imbaerasi vae, tueni upurugüirovia vae reta itenondegua reta. Jayave jae reta toñoño aceite imbaerasi vae re yandeYa jee re, jare tuyerure Tumpa pe jese. ¹⁵Jare mburugüirovia reve uyerure reta yave, imbaerasi vae ucuerata. Echa'ã yandeYa umbigüerata. Jare imbaerasi vae uyapo yave mbaeyoa reta, Tumpa umbiasata

chupe. ¹⁶Peyoa yave uyucoti, pemimbeu piyupe. Jayave piyerure piyee Tumpa pe, Tumpa pembigüera vaerã. Penti jupi vae uyerure yave ipia reve, Tumpa uyapota jeta ete chupe. ¹⁷Elías co jae penti ivi pegua yande rami. Ërei jae uyerure ipia reve Tumpa pe agüiye vaerã oqui. Jare oqui'ã etei mbapi año jare seis yasi. ¹⁸Jayave Elías uyerure ye Tumpa pe jare uyembipi oqui jare temiti ucuacuaa ye.

¹⁹Cherivi reta, ime yave quía pepite pe añete vae güi opia vae, jare ñru vae ombori yave umiñatima ye vaerã añete vae pe, ²⁰picuaa cua: Jocua oporombori vae uepi opia vae jecove mano güi, jare jucuarãi ombori ramo, Tumpa umbiasata opia vae pe opaete imbaeyoa.